

Juratiden

Pangæa deler sig

Juratiden fandt sted for 200-145 mio. år siden, og i denne periode begyndte det store superkontinent, Pangæa, at dele sig i to kontinenter. Disse to "nye" landområder kalder man Gondwana og Laurasia. Klimaet begyndte at blive mere fugtigt, og i stedet for Triastidens store områder med ørken kom der fugtige regnskove. Danmark var en del af det nordlige kontinent, Laurasia, som senere blev til alle de kontinenter på den nordlige halvkugle, som vi kender den i dag.

Bornholm – den ældste del af Danmark

Det meste af nutidens Nord- og Vesteuropa var i Juratiden dækket af et stort, lavvandet hav, og kun små grupper af øer stak op af vandet. Når man finder skeletter af dinosaurer fra Juratiden, er det altid på disse stykker landjord – fx i England, Tyskland og Portugal. I Danmark var der kun ét sted, hvor der allerede dengang var landjord, som dinosaurerne kunne leve på. Det var på Bornholm, som dengang hang sammen med det store russiske fastland. I artiklen "Robbedale på Bornholm" kan du læse om de dinosaurfund, man har gjort på Bornholm.

Fugle på himlen

I Juratiden begyndte der at dukke fugle op. I starten lignede de de rovdinosaurer, som de var udviklet fra: De allerførste fugle havde tænder og halehvirvler i en lang hale. Du har måske set eller hørt om den såkaldte "øglefugl" *archaeopteryx*? Den blev berømt allerede i 1800-tallet, fordi den lignede både et krybdyr og en fugl med fjer. Selv i dag diskuterer forskerne, om den var en fugl eller en dinosaur. Måske bare en mellemting?

Juratidens berømtheder

Mange af de mest berømte dinosaurer, som du måske kender, er også fra Juratiden. For eksempel de enormt store, langhalsede sauropoder, som kunne blive mere end 30 meter lange og op til 18 meter høje. Også den kendte stegosaurus, der havde to rækker af rygplader, er fra Juratiden. Og den store rovdinosaur allosaurus.

Et af de skeletter af allosaurus, som er blevet fundet, har fået navnet "Big Al". Det er en særligt velbevaret og meget stor allosaurus, som døde, allerede inden den var fuldt udviklet. På skelettet kan man se, at dinosauren flere gange har haft skader, som er helet igen. Den har sikkert været oppe at slås med andre allosaurer, eller den har været i nærkamp med stærke byttedyr. Big Al har også en skade på foden, som ser ud til ikke at være helet. Forskerne tror, at det kan være denne skade, der har gjort det så besværligt for Big Al at overleve, at den til sidst døde. Det er spændende, når man kan hæfte en personlig historie på et dyr, som har været dødt i mere end 150 mio. år.